

РОЛЬ ГЕНДЕРНОГО ВИХОВАННЯ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ ШКОЛЯРА

*Підготувала
Практичний психолог
Ватаманіца Л.В.*

Проблема гендерного виховання хвилює сьогодні багатьох педагогів та психологів. Гендерний підхід в освітньому процесі орієнтований на формування й утвердження рівних, незалежних від статі можливостей самореалізації людини в усіх сферах життєдіяльності.

Гендер означає "соціальні стосунки між людьми різних статей", "соціально організовані стосунки між людьми різних статей", "поділ ролей на чоловічі та жіночі".

Гендерна рівність – це не тільки рівність статей, а й рівність використання особистісного потенціалу кожної людини незалежно від статі.

Гендерне виховання – це цілеспрямований, організований і керований процес формування соціокультурних механізмів конструювання чоловічих і жіночих ролей, поведінки, діяльності та психологічних характеристик особистості, запропонованих суспільством залежно від їх біологічної статі.

Проблема гендерного виховання хвилює сьогодні багатьох педагогів та психологів. Гендерне виховання особистості здійснюється під впливом родини, освіти, засобів масової інформації, релігії, мистецтва, мови, правової та державної політики. На сучасному етапі розвитку освіти стає нагальним формування гендерної культури особистості як невід'ємної частини гендерної соціалізації школярів.

Реалізація цього завдання потребує великих зусиль, оскільки школа та вчителі залишаються глобальними носіями традиційних патріархальних уявлень про роль і місце чоловіків і жінок у суспільстві. Школа через підручники, педагогічне спілкування та традиційну систему виховання

відтворює та породжує гендерні стереотипи, що не відповідають об'єктивним реаліям світу і стають перешкодою для ефективного розвитку суспільства.

Упровадження гендерних підходів у процес підготовки майбутніх учителів - основа для вдосконалення їхнього професіоналізму та всебічного особистісного розвитку як активних суб'єктів соціального життя. Аби освітній процес був ефективним і для дівчат, і для хлопців, його слід вибудовувати відповідно до психофізіологічних особливостей дітей обох статей.

Зокрема:

- хлопчики і дівчатка по-різному реагують на ті самі стимули;
- потребують різного часу на входження в завдання;
- мають значні відмінності в розвитку емоційної сфери, тому по-різному реагують на оцінку дорослих .

Основним принципом такого виховання є :

- уникнення будь-яких проявів упередженості та дискримінації вимог до навчання і поведінки хлопчиків і дівчаток,
- однакові педагогічні вимоги, тон і зміст звертання до хлопчиків і дівчаток;
- статево нейтральні вимоги до дотримання правил поведінки, уникнення нав'язування стереотипів;
- орієнтацію на індивідуальний розвиток дитини, її здібності, уподобання, можливості оволодіння універсальними вміннями та навичками незалежно від статі;
- заохочення дітей до спільних занять, ігор, інших видів діяльності;
- уникнення орієнтації на стать у спілкуванні;
- однаковий доступ та заохочення дітей до користування різними іграшками, спортивним інвентарем, приладдям;
- освоєння майбутніх професійних, сімейних та громадянських ролей на підставі належності до певної статі.

Саме тому особливого значення набуває повсякденна робота щодо поширення гендерних знань, упровадження в життя принципів гендерної

рівності та формування нових стандартів і традицій поведінки, які б закріплювали ці принципи на рівні прийнятних і звичних кроків, незалежно від того, в якій сфері ця поведінка проявляється – в економіці, політиці, в інформаційному просторі, у педагогічному процесі чи у повсякденному спілкуванні, у сімейному житті, побуті. Освоєння гендерної культури є складним процесом взаємодії соціального оточення, сім'ї, які по-своєму впливають на індивіда, залежно від його віку чи освіти.

Отже, при реалізації гендерного підходу в освітній освітньому просторі необхідно враховувати вікові та психофізіологічні особливості сучасних дітей, їх взаємовідносини; тенденції до особистісно-орієнтованого навчання у початковій школі щодо реалізації гендерного підходу в освіту.